

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНЬСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно економічний тижневник у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 2.50 дол.
 Для України 36 руб.
 Для п. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Uk-
rainos no Brazil.

Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс.
від стиха. Більші по 200 рс. За
всякі оголошення платить ся з
гори.

PRACIA

Prudentopolis — Parana

Ми Українці до слону
В нас є; сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Коли буде суд над Федаком?

Польські часописи повідомляють що розправа проти Стефана Федака, що мала відбутися в марті, відложена «до пізнішого речинця».

Зараз по замаху заповіла польська преса, що слідство ведеться дуже енергично і що вже вкороткім часі Стефан Федак стане перед судом присяжних. Що слідство дійсно велося дуже «енергично» се треба признати без застережень. Про се свідчать сі тисячі невинно арештованих українських селян, робітників, інтелігентів. Про се свідчать узброєнні напади польської поліції на українські церкви, приватні й публичні школи, безчисленні ревізії в українських інституціях і у членів українського громадянства. Про се свідчать ті заборони вейлякої, не лиш політичної але й культурної діяльності; безчисленні конфіскації й застановлення української преси навіть видавництв для дітей!

Про се поведчить гонення влого українського народу Галицької Землі.

Від дня замаху багато часу минуло, багато воли уплило, вже й сам «воевода», на которого при першій у рядовім виступі впали стріли під львівським ратушем

на оправданні додають, що се таке «конечне зло», яке часом не дасться оминати. Одначе у всіх панує однодушність, що слідча вязниця може бути примінена лиш у деяких випадках, що з людьми в слідстві треба поводитися инакше як із засудженими злочинцями і що слідство повинно вестися якнайскорше. Та мучення людей у слідстві стало явраз одним з найважніших способів польської, зрештою такої убогої в помисли державної штуки. Поляки вязнять і тримають без суду, ба навіть без переслухання невинних або немилых собі людей. Ніюдин Українець в Галичині, переходячи попри мурі вязниці, не може напевно сказати, чи йому не прийдесть вже в найблизших днях дістатися до середини й пересидіти тут без ніякої причини довший або коротший час. Тут вистарчає вже анонімний донос, посвояченне або знакомство з яким арештованим або хочби й українське назвисько! Се може статися так само добре у Львові, під боком «найвисших» влад, як і в найдальній закутині нашої країни з ласки якогось підрядного функціонера польського «безпеченства».

Політичних вязнів у слідчій вязниці трактується в Польщі дійсно инакше як засуджених злочинців. А імена

вязниці так, як караються ті десятки тисяч арештованих та інтернованих Українців Східної Галичини, як карається весь український нарід Галицької Землі в тій тюрмі народів, котрій на імя «Польща».

Але є ще инша причина, чому розправа проти Федака так протягається. Поляки зачинають поволи міркувати, що вони в справі Федака не зорієтувалися і не зрозуміли її значіння.

Є се взагалі ознакою людей низької інтелігенції і культури, що для них нема ніяких «питань» ні «проблем», що все для них ясне, такби сказати, вони мають в кишені вже готовий осуд чи назву, котру прикладають при кожній нагоді до якихнебудь подій чи явищ механічно. По атентаті на польського «воеводу» польська преса, що є висловом думок польської суспільности, ні на хвилину не була в клопоті, яке становище зайняти в тій справі. Для неї все було «ясне», всі Українці большевики, а Стефан Федак діично обтяжений, уроджений злочинець, бо «злочином» усе був і є у Поляків якийнебудь протест проти їх самоволі. Одна польська часопись робила навіть досліди в справі того діичного обтяження Федака і прийшла до таких висновків, що між бандою

в напрямі приспання східно-галицької справи, відібрання їй міжнародного характеру та зроблення з неї польського хатнього питання. Поляки стають крайно нервові, як почують слово «Східна Галичина», падають у страшенну лют, як хто-небудь заговорить за кордоном про галицьку справу. Тому бояться, щоби в часі генуєнської конференції, коли буде бесіда про успокоєнне й відбудову Європи, розправа проти Федака не звернула уваги цивілізованого світу, що в самім серці Європи є країна, котрої горожане з револьвером у руці мусять протестувати проти топтання міжнародних законів. Поляки бояться, щоби на лаві обжалованих не засіла підчас розправи польська держава, що всупереч постановам держав антагти й Союзу Народів заводить свої «порядки» в ніким їй непризнаній країні. Бояться, щоби на лаві обжалованих не засіла польська адміністрація, що вепіла за такий короткий час замінити колись спокійний край на Балкан. Бояться, щоби на лаві обжалованих не засіли ті неправно настановлені «воеводи», котрі за короткий час свого урядовання дали світлі докази, як слушно протестував український нарід проти благодати польських «воевудств» на своїй

культурної діяльності; безчисленні конфіскації й застановлення української преси навіть видавництва для дітей!

Про се посвідчить гонення всього українського народу Галицької Землі.

Від дня замаху багато часу минуло, багато воли уплило, вже й сам «воевода», на котрого при першій у рядовім виступі впали стріли під львівським ратушом, має по донесенням польської преси уступити. Але польські влади якось не спішаються поставити Федака перед суд. Він сидить далше у слідчій в'язниці...

Держання у в'язниці перед засудом належить до тих установ судівництва, проти котрих все мусить бунтуватися логіка й почуття справедливості у людей. Признають се всі правники. Але

Кожний добрий патріот завжди старається використати добру нагоду, в котрій-би прислужився рідному краю. Користаймо і ми, складаючи „Позичку Національної Оборони!“

або хочби й українське назвико! Се може статися так само добре у Львові, під боком «найвисших» влад, як і в найдалшій закутині нашої країни з ласки якогось підрядного функціонера польського «безпеченства».

Політичних в'язнів у слідчій в'язниці трактується в Польщі дійсно инакше як засуджених злочинців. А іменно так, що багато вже сам засуд, хочби й на тяжку кару, уважає за певного роду визволення. Зрозуміє се лиш той, хто сам перебув усі страхоття польської інквізиції. Як скоро ведеться під Ляхами слідство, про се свідчать переповнені в'язниці і ті часті голодові штрайки, котри ми в'язні, що місяцями й роками чекають на судову розправу, хочуть пригадатися пам'яті польських суддів. Відложено розправи Федака — се вислід цілої «системи», якою кермуються польські влади у Східній Галичині. Федак далше мусить каратися у слідчій

Для неї все було «ясне», всі українці большевики, а Стефан Федак дідично обтяжений, уроджений злочинець, бо «злочином» усе був і є у Поляків якийнебудь протест проти їх самоволі. Одна польська часопись робила навіть досліди в справі того дідичного обтяження Федака і прийшла до таких висновків, що між бандою циганів, яка далася в XVII ст. на Угорщині дуже в знаки крадіжею коней, находилася і родина Федаків і що Стефан Федак є в простій лінії їх нащадком! Між тим гук вистрілів, що впали у вересні під львівським ратушом, понісся голосним гомоном за кордон і тут публична опінія оцінила замах зовсім не по думці польських наїздників на Галицьку Землю. Справа стала для Поляків неприємною і вони зачинають відчувати щось в роді страху перед своїм в'язнем. Ціла польська політична мудрість в закордонній політиці йде під теперішню пору

короткий час заміняти колись спокійний край на Балкан. Боятися, щоб на лаві обжалованих не засіли ті неправно настановлені «воеводи», котрі за короткий час свого урядовання дали світлі докази, як слушно протестував український нарід проти благодати польських «воевудств» на своїй землі. Поляки бояться слушно, що ся розправа може переіменитися на акт обжаловання проти начальника польської держави, котрий як шеф держави відвічальний за все.

«Polska — Chrystus narodów», котра мала через свої терпіння спасти людство, вжила своєї молоді волі на гноблення інших. І тепер починає боятися опінії світу.

Польські туди відложили розправу Федака на пізніше. Се є в їх силі. Але не в силі вони відложити розправи українського народу проти своїх гнобителів. Речинець до неї означать не

Андр. Чайківський

3)

Козацька помста

Оповідання з козацької старовини

(Дальше).

Та ти й не знаєш, скільки з тебе візьмуть. Візьмуть і все, коли так пано ві захочеться, а ти затни зуби в стіну, живи, з чого хочеш або здихай,

Та все те ще-б нічого, та ти не маєш ніколи супокою, не знаєш, що тебе жде завтра, або й за годину. Пан любив над народом збиткуватися. Особливо ласий був на гладкі молодіці та гарні дівчата, як кіт на сало. Було як яку покмітять, або посіпаки йому донесуть, так не жити вже їй. Люде ховали своїх жінок та дівчат по льохах — нічого не помогло. І там їх гайдуки найдуть, витягнуть у ночі, до замку занесуть. Побавиться нею пан з своїми товаришами, а тоді ще челяді своїй віддасть на поталу, на сором. А котра непокірна траниться, то нагайками на смерть засічуть.

Багато нашого жіноцтва, щоб збутися сорому, накладали на себе руки, топилися, вішались. Господи святий! Скільки ми натерпілися. Хто був самотний, утік до козаків — за те били його батька

княми, що не пильнував. Кілька разів приходили местники покарати його, хотіли замок здобути... Та ба! твердий був замок, нашими руками збудований. Ніколи не повелось. Пан обережний був, військо наемне держав, гарматами банти обставив.

І на тих бенкетуючих дармоїдів, на те розбішацьке військо йшла наша вся праця, наш труд кривавий...

Не можу всього тобі розказати, бо серце кривавиться, коли все те згадати. Які муки вигадував пан на непокірних, то хіба сам чорт у пеклі таке вигідає на грішників. Ми терпіли, мучились, тратили в собі образ божій, топили своє горе в горілиці. А горілку ми мусіли купувати в пана.

— А тепер вам лекше? — питає Максим...

— Пожди, все розкажу, незабігай у пекло поперед батька... Біда була, та й годі. Та я тобі, Карне, про твого батька розказати хочу.

Твій батько на Запорозжжі був, а вже до коней перший мистець. Не було такого коня, якого-б він злякався та не втовкав його, що опісля хоч дитину на його садони.

Покійник казав мені, що давно-б утік на Запорозжжя, та жаль йому жінки та дитини, се-б то тебе. Він вас любив без краю. А якже на Запорозжжя з жінкою

та дитиною втікати? А кинути вас на поталу не хотів. Нераз говорив до мене: «Проклята будь година, коли я одружився».

Згодом вигідав він таке й мені в тому признався, одкрив свою таємницю: «Візьму, каже, вкраву в пана пару коней, сяду з жінкою та дитиною й махну в світ». Тим він тішився, мов мала дитина, й був би свого доказав, як би не стала йому поперек одна пригода, що невдовзі приключилася.

Одного разу роздобув пан якогось заморського коня, самого чорта. Казали, що великі гроші за його дав. Та то був диявол, не кінь. Б'є кусає, вищить мов свиня, приступити до себе не дасть. Двох конюхів на смерть убив, одному відкусив носа. А коня того треба було що-дня учистити, вмити та вичесати, бо пан що дня навідувався та кожне недбалство нагорожав княми...

Твій батько мусів сього коня уїздити. Пан каже:

— Коли його за тиждень не в'їздиш так, щоби я міг на його сісти, то звелю тобі сто нагаїв виспати.

Поки коня осідлали, треба його було в'язати мотузами. Вивели тоді осідланого з стайні на уїзджальню й передали батькові. Сердега перехрестився тричі й, мов той птах, веселчив на коня.

Кінь мов ошалів. Він дер під собою

землю, ставав дуба, скакав в боки, іржав та нічого не вдіяв.

Батько наче-б приріс до його. Тоді кинувся клятий на землю й придавив собою твого батька, трохи кісток не поломив. Батько якось визволився, випарив його нагайкою, та в'їять на його скочив, і таки переїхався по уїзджальні кілька разів. Кінь трохи освоївся, але подряпанся падаючи, а на його мягенській нікурі знати було смуги від нагайки.

Батько, змучений, подряпаний, пішов на часок до дому.

По сніданню прийшов пан Овруцький в конюшню подивитися на коня. Як побачив подряпаного коня, то аж скипів від злості, бо став сміятися. У його така вдача була, що чим більше лютував, тим більше сміявся. Катовані люди стогнуть, плачуть, кричать з болю, а він реготеться. І той його регіт страшний був, чортячий. Від його кров у жилах застигала. А при тім його очі вогнем сплюють, а рот кривиться мов у сатани. Зареготався й тоді пан і звелів гайдукам привести батька. Я при тім був, бо того дня призначили мене чистити конюшню. Хотів я побігти вперед, остерегти батька, щоб де небудь сховався, та ба! Пан усе дивиться на мене, начеб хотів мені сказати: а ну, зважся, то зараз повисить з тебе. І аж завмер з страху, й ногою рушити не можу.

польські суди й посводи, але історія. Тоді наступить належна відплата за всіх невинних політичних в'язнів, яких Поляки держать у тюрмах і в кайданах так довго, що тіло відпадає з них шматками. За все буде відплата!
„Укр. Прапор“

Польський скандал в Римі.

Італійський часопис „Il popolo Romano“ з дня 9., 10. й 11. марта с. р. займається у трьох великих статях під наголовком: „Польські інтриги і скандали у Ватикані“, „Скандал з папською літописю“ та „З приводу сфальшування папської літописи“, польською політикою супроти української церкви й пише між иншим ось що:

Польські імперіялісти ведуть завзяту боротьбу проти українсько-католицької церкви та проти її голови, митрополита Шептицького який є невтомимим апостолом незалежності України. Польська поліція зорганізувала у Львові большевицький заговор та ширила вісти, буцімто сам Шептицький брав у нім участь. В Римі крутиться повно польських агентів, які стараються всіма засобами настроїти папу ворожо до Шептицького. Вже Венедикт XV. закликав до себе Шептицького, щоб він пояснив йому, чому іменував єпископа без папського дозволу. Шептицький відповів папі, що папа Пій X. уповноважив його іменувати самостійно єпископів. Однак даремне було шукання за дотичним розпорядком, який шеє. Щойно кардинал Мерсіє, котрий був свідком дотичної розмови Пія X. з Шептицьким потвердив заяву Шептицького. Затрату такого важного документу вважають ватиканські круги великим скандалом. Та на тім не кінець. Минулого року іменував Шептицький о. Боцяна єпископом у Луцьку. Хоч папа се іменование затвердив, проте польське правительство не пустило о. Боцяна до Луцька. Але й се не вистарчило Полякам, які навіть не хотіли

обряд“. Та забули Поляки, що між людьми є 200 примірників літописи, в котрій видніє і в середині і на кінці імя Боцяна як луцького єпископа. Се сфальшованне папського документу Поляками стало предметом дуже оживлених розмов, тим більше, що Поляки допустилися його тоді, коли папа борювся зі смертю.

Не ліпші вони і в Бразилії. Кидаються на всі способи, та випишують всякі дурниці, щоби перепинити іменование єпископа в Бразилії. Єще нічого нема, а вже кричать Поляки. Чого, то і самі не знають.

Сеї польський скандал дуже заворушив польські церковні й дипломатичні круги в Римі й у Варшаві. Одні другим закидають, що скомпромітували до краю польське імя перед папою. Зачувати, що наслідком того сфальшовання польський міністер Сксиньскі буде відкликаний з Риму.

Гостина Іх Ексц. гр. Шептицького в оселі Іваї.

Коли дійшла до нас вістка, що Іх Ексц. Митрополит приїжджають до нас відвідати нашу кольонію дня 19. с. м., запанувала у нас велика радість. Бо такого Гостя не мали ми нагоди єще гостити в Бразилії. Тому і не дивниця, що ми так ревно працювали і радилися, якби то прийняти так Достойного Гостя.

Хоч час до приготування був нам дуже короткий, бо всего оден день, всеж таки привіт наш випав добре. Триумфальну браму виставили ми та умаїли цілу дорогу до самої церкви, та прикрасили прапорами українським, бразилійським і папським. Бандерія також була прикрашена в прапорці і ленті.

Коли вже все було готове, вирідили ми нашу бандерію звиж сотки іздців на стрічу Іх Ексц. а самі ждали на Дорогого Гостя.

Около 5-ої години далися чути

тав Іх Ексц. місцевий парох о. П. Осінчук в імени парохії, п. С. Шпалір в імени кольонії, а учениця Павліна Гнатів в імени школи СС. Служебниць Н. З. Коли Іх Ексц. дякували за привіт, народ аж плакав з радости, що учув теплі слова свого Батька, який помило своєї слабости прибули аж в так далеку Бразилію, щоби нас відвідати і заохотити до єще ревнішої праці та зробити нам деякі полекші...

По усіх церемоніях привіту, рушив цілий похід урочисто настроєний духом з своїм архиєреєм до церкви співаючи радісну пісню: „Христос Воскрес!“

По відспіванню молебня в честь Матер Божої вийшов наш Архиєрей під церков, передавши людям від Святійшого Отця благословення і привіт від Рідного Краю, та приготував народ до сповіди і заохотив до св. Причастія, та заповів торжественну Літургію на слідуючий день о 10-ій год.

В четвер і п'ятницю Іх Ексц. відправляли торжественну Літургію. Через оба дні Іх Ексц. голосили народови проповіді та сповідали з Всч. ОО. Маркіяном і Евстахієм Ч.С.В.В. Підчас сеї архиєрейської місії приступило до св. Причастія до 2.000 людей, з чого очевидно Ексц. Митрополит були дуже вдоволені.

В четвер відбувся концерт дітей в школі СС. з якого діточки дуже гарно вивязалися та чим зробили дуже велику приемність Іх Ексц. що так гарно пописалися, за що обнимав і гладив діточки як добрий Батько, та обдарував усіх гарними образцями.

В п'ятницю по Сл. Божі попращали Іх Ексц. нарід, який одушевлений розійшовся доми повний духа бодрости до дальшої праці.

О год. 3-ій зійшлись єще поблизі Українці, щоби єще в останнє попрощатися з так Дорогим Гостем. Ексц. єще в останнє до кожного мило заговорили і булиби єще позістали який час з нами, але автомобіль загудів та треба було всідати і рушити.

Ексц. гр. Шептицький в Куритибі.

(Конець.)

Після Служби Божої, Митрополит удався до помешкання пароха, о. Криницького, дожидаючи приїзду єпископа і других гостей. Серед того без перерви грала музика на площі перед домом. Врешті надїхали гості і почався обід. В обіді взяли участь, крім Митрополита і наших священників, єпископ, ректор семінара, оо. Францішкане і французькі священники, делегат нашого Уряду і два українські богослови.

В часі обіду, серед якого велася жива розмова, виголосив перший тоаст о. Криницький, відтак мав гарну промову по французьки Ексцеленція Митрополит, а на неї відповів щирою португальською промовою єпископ.

Після обіду зібрані гості перейшли до школи, де діти під проводом бравой учительки п-ни Фалінської зготовили Митрополитови гарний привіт, виголошуючи гарні промови, деклямації патріотичних віршів переплітані гарним співом. При тому вручили діти Достойному Гостеві китицю цвітів і обгорнуту в синю ленту певну суму грошей як дар від себе галицьким сиротам.

Ціле це свято було надзвичайно вдатне і сердечне, Митрополит був ним захоплений, а в присутних ясніли сльози глибокого зворушення. І певно це свято остане довго в пам'яті Гостя, дітей і їхніх родичів.

Відтак зробив фотограф знимку з усіх гостей, а коли чужі гості розїхалися, другу такуж знимку з усієї святочної громади враз з Митрополитом.

Врешті до Митрополита почали сходитись окремі жителі Куритиби і з кожним Ексц. мав коротку розмову, а зокрема довше розговорював з представництвом від Тов. ім. Шевченка, що привитало Єго з

ким потвердив зайву
Затрату такого важного документу
вважають ватиканські круги вели-
ким скандалом. Та на тім не кі-
нець. Минувшого року іменував
Шептицький о. Боцяна єпископом
у Луцьку. Хоч папа се іменованне
затвердив, проте польське прави-
тельство не пустило о. Боцяна до
Луцька. Але й се не вистарчило
Полякам, які навіть не хотіли, щоб
о. Боцян мав титул єпископа. От-
же польські агенти видерли з пап-
ської літописи картку, на якій стоя-
ло: „Луцьк, — єпископ українсько-
го обряду“ та заступили її іншою
карткою, в котрій стоять замість
наведених слів самі точки, що оз-
начає „Необсаджена посада“. Од-
наче в азбучному списі на 962,
стор. літописи читається імя „Осип
Боцян, український єпископ у
Луцьку“. Значить, Поляки забули
видерти також кінцеву картку лі-
тописи. Шойно пізнійше заступили
й азбучний спис карткою, на кот-
рій написали „Луцьк, український

порами українським, бразиліським
і папським. Бандерія також була
прикрашена в прапорці і ленті.

Коли вже все було готове, ви-
рядили ми нашу бандерію і звик
сотки іздців на стрічу Іх Ексц. а
самі ждали на Дорогого Гостя.

Около 5-ої години далися чути
від бандерії стріли раки, звіщаючи
близький приїзд очікуючого Гостя.

В той час загомоніли церковні
дзвони, які рознесли по цілому мі-
сточку і окресности радісну вість,
що Іх Ексц. уже близько нашого
місточка. На даний знак дзвонів на-
рід почав улаштовуватися до при-
віту, Процесія з церковними брац-
твами на чолі нашого Всч. о. па-
роха уставилась в порядку, Прп.
С.С. Служебниці уставились з шкіль-
ною дітворою. Коли все було в
порядку показався автомобіль який
привіз нам очікуваного Гостя Ексц.
Митр. Батька Соборної України.

Коли Ексц. висіли з авта приви-

О год. 3-и зійшлись еще по-
близкі Українці, щоби еще в послі-
дне попрощатися з так Дорогим
Гостем. Ексц. еще в послідне до
кожного мило заговорили і булиби
еще позістали який час з нами, але
автомобіль загудів та треба було
всідати і пускатись в дорогу, що-
би відвідати і потішити наших
братів в Маллет і Дорізоні.

Коли автомобіль рушив, усі
зняли капелюхи, а Ексц. еще в по-
слідне уділили нам архиерейське
благословення, і відіхали. Сей час
сі апостольські слова позістануть в
наших серцях до смерті, та й по-
колінню переказувати мемо, що
ми пережили в так дорогому часі.
Гр. Козаць.

Українці! Не забувайте, що між
нами під сю пору находиться Батько і ши-
рий Опікун українських сиріт в Галичині!
Проте кождий най старається зложити від
себе хочби і найменшу лепту. Не допустім,
щоб вернув Він з порожними руками між них!

Врешті до Митрополита почали
сходитись окремі жителі Куритиби
і з кожним Ексц. мав коротку роз-
мову, а зокрема довше розговорю-
вав з представництвом від Тов. ім.
Шевченка, що привитало Єго з
прапором і вручило Достойному
Гостеві китицю цвітів.

Свято покінчилося біля 5 год.
вечером.

Слідуючого дня, після богослу-
ження Митрополит відіхав на ко-
льоні.

В часі свого побуту в Куритибі
мешкав наш Достойний Гість в
єпископській палаті, і в тім часі
відвідали Єго всякі високі пред-
ставники, яким Митрополит відпла-
тився такими-ж візитами. Місцева
преса зацікавилась Митрополитом
і скоро появилися відомости про
приїзд Достойного Гостя.

Очевидець.

Привели батька.

— Ти що мойому коневі зробив? —
питаєш та за кожним словом: хі-хі-хі,
ха-ха-ха.

Батько говорить сміло, виправдується,
що інакше не вговкати його.

— Я тобі казав: бережи мого любим-
ця, як зівицю ока... Я нарахував де-
вять смуг на його шкірі від нагайки.
За кожну дістанеш десять квів... взяти
його! й знову регочеться. — Хочу бути
справедливим: ні одного більше, ні одно-
го менше, а рівно девятьдесять...

— Твій батько дужий був, і став обо-
ронятися, — гайдуків розсіпав, мов сно-
пи. Двох убив таки кулаком. Зацідив так
здорово по висках, що гайдук тільки ги-
кнув.

На його кинулася чередя, звалили з
ніг, а тоді звязали мотузами.

Стали батька бити. Бють помалу, раз
за разом від карку до пят, та числять
поволі, мов через зуби підять. А він, му-
ченик, ні пари з уст.

Затиснув зуби й мовчить, мов нежи-
вий, навіть не здригне.

Тоді прибігла його мама. Вона стала
голосити, припала панові до ніг, та про-
сить, благас. Щоб з каменя серце, то-б
зворушилося від сього влачу. А пан лиш
регочеться по своєму, та й каже до
слуг:

А ви, гультай, чому крили від мо-

не, що в мойому селі така гарна моло-
диця? Зараз її взяти до покоїв та гар-
ненько передягнути, вбрати, мов кралю...

Тоді мама миттю встала з землі.

— Не дїждеш, собачий сину, мого со-
рому — скрикнула не своїм голосом не-
бога, — та поки всі отямилась, з усієї
сили сацідила пана кулаком межі очі,
а далі вхопила кігтями за лице, а дру-
гою рукою за горло.

На силу служба відірвала. Пан стояв
з закрівавленою пикою, наляканий. Спер-
шу не міг і слова промовити, а далі як
зарегочеться:

— Ха-ха-ха! Обох убити квіями на
смерть, а коли в тих харцизів щенята
є, то й тих потопити в ставу. Не можу
в мойй маєтности терпіти ні вовків, ні
вовченят...

Приказ панський був зараз викона-
ний. Поклали небогу на землю й бють
квіями вже без розбору — куди попало.
Й вже не ждав далі. Зробилася метушня,
а я поміж гайдуків та за браму. Тим
уже не поможу, гадаю собі, а тебе виря-
тую...

Як и тебе сховав і вернувся до дому,
то вже й вечір настав. Я пішов уже
смерком до замку. Слуги, мов біля мер-
ця. Ходять один цоза другого, мов сно-
види та тільки перешіптуються. Кажуть,
що пан лежить хворий — рану вилизує.
Та мені се байдуже, я своїх шукаю. Твоїх

батьків до рова викинули. Йду туди, на-
дибав першу маму. Вона нежива. Батько
доходив, бо ще дихав. Пан наказав під
карою смерті хоронити їх. Їх хрещене
тіло мали пожертвувати пси. Я приповз до
лиця батька.

— Хто се? ... — питає ледви чутнім
голосом.

— Се я, Прокіп — шепчу йому в
ухо.

— Чи Карпа справді втопили? ...

— Ні, кажу. Я його вивіз у безпечне
місце.

— Спасибі тобі, брате, — простогнав
— дай води, страх хочеться пити.

Пішов я плачучи по воду. Набрал у
шайку, та поки я вернувся, він сердеш-
ний віддав уже Богу душу.

Узяв я його на плечі та поніс у ліс.
Потім вернувся й маму поніс туди-ж.
Опієля приніс я лопату та став копати
яму, щоб християнського тіла звірі не
рвали.

Ніч була темна. Ніхто мені не пере-
бивав. Я поночі викопав глибоку яму,
поклав труни побіч себе, перехрестив, зго-
ворив молитву й засипав землею. Уже
сіріло на небі, як я скінчив свою роботу
й прикрив могилу травою та сухим ли-
стям...

З тяжким, закрівавленим серцем слу-
хав Карпа сього оповідання. З очей ко-
палися сльози горохом. Устав з серця со-

ломи, припав до старого, став йому цілу-
вати руки, тоді пригорнув свою голову
до його грудей і заплакав у голос.

— Заспокійся, мій сину — каже ста-
рий. Їх мука давно вже скінчилася, во-
ни тепер щасливі у Бога. Жили тут бого-
боязно, любилися, то там певну нагороду
дістали. Через свою мученичу смерть во-
ни всі гріхи свої спокуювали.

— Хібаж не можна плакати слухаючи
такого? — Таж се мої рідненькі батько-
матір.

Чи ти лише того сюди приїхав з Січі,
щоб про се довідатися?

— Не того я приїхав. Я приїхав,
щоб за їх смерть помститись.

— Ти з лопатою на сонце йдеш. Вас
лише двое, а селі помочи ти не знай-
деш...

— Мені помочи чужої не треба. Не
так я помщуся, як би ти гадав. Моя
помста буде... от побачиш — не люд-
ська а диявольська.

— З огнем ти граєшся, козаче. Гля-
ди краще щоб тебе в селі не було, поки
на день вибереться.

... Рано вже в замку знатимуть, що
в селі є Запорожці, а тоді вас піймають,
та немилосердно замордують...

— Не журись ми зараз знідеся пої-
демо, а тепер розкажи мені далі, що
пан робив з того часу, та що він тепер
робить...
(Далі буде)

Отаман Буденний.

Представник Агенції «Орієнт-Експрес» в Букарешті подає цікаві подробиці про особистість отамана Буденного, команданта радянської кавалерії, якого значіння для совітської Росії можна хіба порівняти зі значінням Мюрата в наполеонських часах. Совітська Росія мусть дуже числитися з тим чоловіком, навіть Троцький-Бронштайн і Дзержинський, всемогучий голова незвичайної комісії є до того примушений. Теперішні володарі Росії не допускають рівночасно з великою зручністю до цього, щоби цей популярний генерал увійшов в зв'язок з російськими та українськими містами, які являються політичними центрами, помимо того що Буденний є членом центрального комітету комісарів.

Буденний прийшов на світ як найстарший син бідного українського паламаря на Київщині. В надії, що син їх стане колись духовиком у ріднім селі батьки послали його до шкіл і врешті їм удалося примістити його в духовнім семінарі в Києві, але там він не закріпив місця і в скорім часі був виключений за невідповідне заховання.

Відтак через кілька літ він був занятий як їздець при відомій стадниці Коноплина. Покликаний до військової служби він звернувся на себе скоро увагу своїх зверників і в недовгій вже часі був вахтмайстром. Велика війна заскочила його полк в Тифлісі. В р. 1916 він не прийняв іменовання на четаря і замість того одержав хрест заслуги І. класу.

При вибуху революції Буденний остав байдужим. Він як один з перших покинув армію, мотивуючи це тим, що не може жити разом з бандою пероб і волоцюг.

Спонушений однією відомим українським спойтеменом він прийняв в р. 1919 пропозицію совітського уряду сформувати окрему кавалерійську частину. Як командант ескадри Буденний звернувся на себе підчас перегляду військ

нуї, толкує постанови мирового договору з Польщею в Ридзі зівсім відмінно, як це роблять Поляки заявляючи, що в артикулі третім договору в Ридзі зречення всякого інтересу для Східної Галичини більшевиками ще не означає признання там польського панування. Ця точка погляду більшевицького правительства, як воно її тепер доперва стало викладати, не дає Ляхам спокою і вони побоюються з цієї притоки для себе халепи на конференції.

Польські політики в першій мірі розвинули горячкову діяльність, яка має на меті за всяку ціну не допустити до цього, щоби на конференції в Генуї порушувало яку небусть, а вже під ніяким услівем Східно-Галицьку справу. Польські заступники в чужих столицях дістали приказ порозумітися з правительствами, при яких вони є акредитовані і їх за всяку ціну позискати для польських плянів.

Навіть трупам Ляхи не дають спокою.

Коло личаківського двірця у Львові лежало в могилах 4 убитих українських стрільців, жертв боротьби 1918 р. На гробах були прибиті українські написи, які ще в літі злочинна рука зірвала. На могили українських борців сипали різні політичні гієни сміття. Дня 18. лютого прийшли якісь підозрілі індівіду розкопали могили і вивезли трупів невідомо куди. Коли присутні при тім люде питали, куди вивозять покійників, то дістали відповідь: „Певне же не на личаковські цементаж, бо то мордерци польських дзєці і не можна їм лежєць разом з обронецьами Львова.“ Навіть по смерті не дають покійникам спокою!

Литовці не признають постанови виленського сойму.

Часопис „Литва“ друкує резолюції з конвенції заступників литовських організацій. Ці резолюції

Велика скількість російської пошти, призначеної для Америки переходить через Берлін і її на тамошний пошти нагромадилася вже велика скількість. Німецькі лікарі висказують побоювання, що в цей спосіб легко може перенестися пошесть до центральної Європи.

НА ПОЖИЧКУ

національної оборони для здобуття і закріплення незалежності галицької України

зложили дальше:

По 50\$: Михайло Мельник, Іван Брикайло, Дмитро Ленків, Панько Малко, Микола Бродюк; Павло Швець, Михайло Галашин 30\$.

По 20\$: Микола Навроцький, М. Саевич, Меланія Саевич, Ол. Слободзян, Гнат Яцюх, Н. Н., Андрій Шмулик.

По 10\$: Стефан Любачевський, Дмитро Лупипса, Василь Угрин, Олекса Діткун, Онуфрій Пришляк, Микола Кравчук, Федь Уляник, М. Дзьоба, Петро Худоба, Ст. Худоба, Юрко Пастушенко, Андрій Худоба, Микола Діткун, Роман Сенюк, Петро Казноха, Гринько Каміньський, Володимир Коцовський, Микола Мельник, Іван Кузишин, Микола Бобрівець, Петро Сосніцький, Тома Попів, Іван Майчук, М. Сінякевич, Онуфрій Сухожак, Теодор Гаванський, Стефан Савка, Михайло Кушла, Іван Стахів, Стефан Смага, Федь Кравчук, Іван Кедик, Мих. Заяць, Микита Дутчак, Андрій Гоцайлук, Петро Філіма, Федь Кричківський, Теодор Ратушний, Василь Нижник, Вас. Холод, Н. Н., Теодор Літинський, Федь Залуцький, Антін Бородак, Іван Михайлишин, І. Романишин, Петро Мельницький, Вас. Хомиш.

Семко Проць 5\$, Гринь Гудима 5\$, Петро Мотика 5\$, Петро Білик 2\$.

З Бразилії.

В Куритибі новий директор пошт зарядив, щоби на головній-

ляте водою, через що потерпіло великі шкоди.

В цілій Бразилії приготавляють ся до урочистого відсвяткування 100-літньої річниці незалежності Бразилії. Преса засипана ріжними плянами та пропозиціями в справі цього великого, небувалою свята. Всі стараються, щоби це святе випало як найкраще, а при тому щоби воно не вийшло скоро з пам'яті навіть і в будучім поколінню, та щоби гріш, узбираний на ту ціль, не пішов марно, задумують будувати в многих місцях ріжні пам'ятники, школи та інші добрі інституції. І справді: не всі ще народи можуть такі свята обходити і не кожне покоління може його святкувати.

„O Prelo“, орган партії републіканської в мунісіпію Прудентополіс, подає передовицю з під пера п. Куня Біттенкурта, в котрій він критикує недбальство місійти, щоби ряди у святкуванні нації довг люсвят, згадує про майбутню сьогорічну річницю дня 7. вересня, та закликає до зорганізованя Комітету, котрий занявсяби збіркою гроший між місцевим населеннем для урочистого відсвяткування незалежності.

Гроші зібрані цим комітетом — після гадки автора — малиб бути обернені на деякі хосенні річи для добра загалу. Між иншим також на заснованне вечірньої школи для дорослих. Наука для учащаючих малаб подаватися безплатно.

Найновіші вісти.

Від Австрії жадають віддання довгів цим держави, котрим Австрія винна.

З Берліна пишуть, що там помер в 61 році життя генерал Е. Фалькенгайм.

В Ірландії дальше ведєсь борба.

В Росії, як ми доносили панує голод, та показуєсь місяцями джума.

При вибуху революції Буденний остав байдужим. Він як один з перших покинув армію, мотивуючи це тим, що не може жити разом з бандою нероб і волоцюг. Співучаючи банду відомим українським спойтсменом він прийняв в р. 1919 пропозицію совітського уряду сформувати окрему кавалерійську частину. Як командант ескадри Буденний звернув на себе підчас перегляду військ увагу Троцького і був заразом іменованим командантом полку. Як такий він брав участь в побідах червоної армії над Денікіном. Він є побідником з під Орла, цієї битви, яка запечатала остаточно долю добровольчої армії. Відтак Буденний брав визначну участь о боротьбі з Польщею і скоріе прогнанне Поляків з України се головна його заслуга. Як командант корпусу він тішиться великим довірем, хочай в ньому він завів строгійшу дисципліну як у всіх інших частинах армії. Він бере участь в усіх адміністративних питаннях свого повіту. Без його згоди не може бути іменованим ніякий комісар, без його відома засуджений ніякий козак. Так він обмежує навіть діяльність чрезвычайки.

Буденний виробився на знаменитого фронтового офіцера який зумів зібрати довкруги себе найкращі сили колишньої царської армії і користується ними для своїх планів. Так командантами при ньому є виключно справжні бувші офіцери, що з одного боку підлещує амбіцію бувшого «вахтмайстра», а з другого боку є противагою надужить комісарів.

Штаб Буденного перебуває в Катеринодарі на Кубанщині.

Страх Ляхів перед конференцією в Генуї.

По причині маючої відбутися в короткім часі конференції в Генуї, серед польських політичних кругів слідно велике зденервованне; воно в особенній мірі проявляється в справі Східної Галичини, яка становить предмет безнастанних конференцій, народ і переговорів. Росія, яка — відомо — таксамо має брати участь в конференції в Ге-

разем з оброньцями Львова." Навіть по смерті не дають покійникам спокою!

Литовці не признають постанови виленького сойму.

Часопис „Литва“ друкує резолюції з конвенції заступників литовських організацій. Ці резолюції голосять, що так званий „Сойм у Вильні“ не має найменшого права ухвалювати прилученне Виленьчини до Польщі, позаяк в цім соймі нема зівсім заступників литовського ні білоруського народу.

Рівночасно литовське Наукове Товариство проголосило протест проти арештів литовських учених, політиків, професорів та їх видаляванне з литовської землі польськими окупаційними властями.

Китай не визнає Польщі.

До польського сойму внесено інтерпеляцію з приводу того, що всі відомости та донесення з Китаю та Сх. Сибіру установляють, що до цього часу Китай не визнав незалежності польської держави. Поляки в Китаю терплять величезні труднощі та глум з боку китайської влади. Не дивлячись на це, китайський делегат до Ліги Націй Л. Н. Коо при розв'язанні горішньошлеського питання дійсно допоміг Польщі. Інтерпеляція кінчається двома питаннями: 1. Чим міністр закордонних справ пояснює факт невизнання до цього часу Китаєм Польщі, 2. чи думає міністр вжити енергічних заходів, з метою як можна швидше усунути цей ненормальний стан.

Бацилі тифу в російській почті

Всі листи і пакунки які приходять тут в Росії, лишаються нерухані на берлінській почті. Німецькі почтові урядники відмовилися даліше експедіювати почту з Росії аж до часу коли наспіє приказ з мінстерства, що ця почта наперед має піддаватися десинфекції.

Це сталося по цій причині, що ці листи показалися розсадниками пошести тифу.

Петро Мельницький, Вас. Хомиш. Семко Проць 5\$, Гринь Гудима 5\$, Петро Мотика 5\$, Петро Білик 2\$.

З Бразилії.

В Куритибі новий директор почт зарядив, щоб на головніших улицах знаходились скринки поштової, гдеби кожної хвили можна було лист передати на почту.

З різних сторін подають, що Бразилія має гарну нафту.

З Порто Унійов доносять, що якісь перебравшись за священників ходять по милостинню. Правдоподібно що се будуть Турки, а не якісь священники. Веяких таких обманців натп нарід повинен від себе гнати.

Вістка, про революцію в Рійо, показалася неправдивою.

Дня 9. цвітня ц. р. збулись Загальні Збори «Укр. Громади» в Унійов да Вікторія, під проводом голови Товариства п. Куріци.

Збори ці, з огляду на повзяті ухвали, були дуже важним моментом в життю нашої невеличкої «Громади».

Рішено одноголосно: 1) Негайно приступити до будови Народнього Дому. 2) Основати читальню, на яку «Громада» за короткий час свого істновання ще не могла спромочись. 3) Основати Укр. Книгарню, яка під управою «Громади» доставляти-ме книжки на українській мові, для цілої бразилійської України.

По прийняттю нових членів та обговоренню дрібних справ місцевого характеру збори закінчено.

Повзяті ухвали доказують, що нечислена «Українська Громада» в Унійов да Вікторія не засипляє справи, а стає поважним осередком національного і суспільного життя місцевих і дооколичних Українців.

Секретар.

Місто Белем, столиця стану Парана, з причини безнастанних дощів знаходиться в більшій часті за-

довгів цим державою, і триває рія винна.

З Берліна пишуть, що там помер в 61 році життя генерал Е. Фалькелгайм.

В Ірляндії даліше ведеть борба.

В Росії, як ми доносили панус голод, та показуєсь місяцями джума.

Оголошення

ХТО ХОТІВБИ мати дарна рік 1922 — може його ш. бути в редакції „Праці“. Ціна одного примірника 1\$000.

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ. На лінії S. João є на продаж 24 акрів доброї землі, обгородженої. Інтересовані най зголошуються до Василя Лисого — лінія Гварапуава.

ПОШУКУЄТЬСЯ СЛУЖНИЦІ до всяких домашних обслуг, а також молоду дівчину до легкої роботи. Платня добра. По інформації зголошуватися в канцелярії Колекторії Естадоальної.

МЛИН

SANTA HELENA

— Ягва Бранка —

(При дорозі П. Гросса — Гварапуава)

Посідає і меле спеціальними каменями пшеницю, жито й кукурузу.

Властитель: Фридрих Ногейра

ФАБРИКА КАВИ

S. JOÃO

Antonio Candido Cavalim

Itaty — С. № 21 — Parana

Панове купці! Коли хочете набути доброї і смачної кави, чистої і без домішок зайдіть до нас, а не пожалуйте. Кождий любить добру каву, проте і рада будуть купувати її у вас.

КРАВЧАРНЯ „ПРАПОР“

МИХАЙЛА ТИХОГО

в Прудентополи.

Виготовляє всякі роботи, які лиш входять в обем кравецтва; убрання після бажанья, від найтанших до найдорозших, після навійшої моди і крою, по цінах уміркованих.

ALFAIATARIA „PRAPOR“

de MIGUEL TESHU

Prudentopolis — Parana — Brazil

Кривава книга

МАТЕРІАЛИ ДО ПОЛЬСЬКОЇ ІНВАЗІЇ НА УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ 1918/1919 РОКУ.

(Дальше).

27. В ФІРЛЕСВІ (повіт Рогатин), обрабували польські жовнярі в днях 20.—26. червня 1919 всіх селян із харчів, грошей і всякої хатної обстанови.

28. В ХОРОСТКОВІ зрабували польські легіоністи дня 4. червня 1919 ціле містечко і побили селян і Жидів (як приміром Чарну Валак). (Свідки Я. Т., Б. А. і М. Ф.)

29. В ЧЕРНЕВІ (повіт Рогатин), забрали польські жовнярі зараз першого дня 56 коней і возів, Миколу Штиха, що ховався з кіньми в лісі застрілили а Бабія, що не хотів дати коня, тяжко побили.

Костя Дашкевича, який жалувався у військовій команді на рабунки, побили, а рівнож і його жінку — так, що обоє хорували три тижні.

30. В ЧОРТКОВІ забрали польські війська з відділу Абрагама в українськнм Товаристві задатковим »Надія« 250.000 к. з каси. (Свідок Р. Я.)

31. В ЯБЛОНОВІ (повіт Гусятин), обрабували польські війська майже ціле село, причім Никола Фік дістав 25 буків. (Свідки М. К. і В. С.)

32. В ЯКСМАНИЧАХ (повіт Перемішль), напали дня 11. липня 1919 польські жовнярі на людей, які йшли до церкви, порабували і пообдирали їх з білля, убрань і чобіт.

33. В ОРИШКІВЦЯХ (повіт Гусятин), забрали польські жовнярі з громадської каси 20.000 к. зі словами: »Свиням грошей не потреба«. (Свідок П.)

34. В ТУДОРОВІ (повіт Гусятин), рабували польські жовнярі селян через два дні, зрабували там також хату проф. Нікоровича, о. Сеневницького і господаря Івана Чайки, а їх самих арештували й щойно за викупом видали на волю. (Свідки І. С., І. І.)

35. Повертаючись через МАКОВУ з російського полону 200 жовнярів Українців переведено до табору в Домбю, де польські жовнярі обрабували їх, забираючи їм самої готівки поперх 50.000 рублів. (Свідок Й. С.)

Резюмеючи це, що вище неведено виходить, що Польські жовнярі...

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП Костя Одрецького В АНТОНІО РЕБОУСАС — ПАРАНА.

Один з найбільших і найстарших склепів в цілнм муніципію Іраті.

Продаю товари різнородні — яких справді хто забажає — фазенда; залізо; знаряди домашні, кухонні, і усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

НАПИТКИ РІЗНОРОДНІ. — СКУПОВУЮ ГЕРВУ.

На складі: кава, цукор, усі споживчі товари. Капелюхи, стрільні артикули, окраси зі золота як: брошки, перстені, ланцюжки до годинників і т. д.

Чого Вам треба — купите і будете задоволені.

Konstantino Odrecky.
Antonio Rebouças — Paraná.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА ЛІНІЯ ЕСПЕРАНСА — ПРУДЕНТОПОЛІС

Поручаємо наш ново-створений склеп, в котрім мож набути всего — добре і тане. Маємо всякі матерії, капелюхи, убраня готові, пали парасолі, як також всякого рода залізя.

Продаємо сіль, муку, каву в зернятах і мелену і все, що тільки забажаєте.

Ціни умірковані і продається все танше як у інших торговлях.

Купуємо, герву, мід, віск, масло і прочі продукта кольоніяльні.

Пам'ятайте, що вже раз треба поняти сей великий клич: »СВІЙ ДО СВОГО!«

З глибоким поважанем

Семчишин — Опушкевич & Спілка

Українці, котрі суть на лістах військових, а раді-би себе звільнити від війська повинні задалегіть виробити звільнене. Час на се виходить до 15. листопада. З тими рекрементами удавайтеся до п. В. Лопатюка Сей чоловік вже много увільнив, то і тепер увільнить. Представте свої причини, та не відкладайте. Ідіть до Українця бо нині клич: »Свій до свого з всіми потребами!«

Др. Мирослав Шеліговский

ЛІКАР І ОПЕРАТОР

CURITYVA

Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні. Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить лучами »Roentgen«. Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопових, та всяких інших оглядин крові в слабостях внутренних. Порада устно і лисовно. — Мож розмовитись по українськи.

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП ВАСИЛЯ ВОИТОВИЧА у Прудентополи

Містять усякі найпотрібніші знаряди господарські — рільничі, як також різного рода матерії, від найтанших до найдорожших: касеміри, чисто вовняні пали, готові убраня, коци, полотна, хустки, стяжки, капелюхи соломяні нитки до шиття, вишиваня і ручних робіт, зимові шалі, перфуми, перфумоване мило, скло, начиня кухонне, залізо, машини до шиття, порох, шріт, фугети, славна паста »фаворита«, шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєсі і заграничні.

На складі заведіли: хміль, олій до ф. рб. свічки стearинові, а подостатком мукки найліпших марок, соли меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, риж, цукор, фарина кукурузяна і мандльова, фаворита,...

СКЛЕП НИКИТИ ДОНЯКА в місті Іраті

є знаний усім, так в Іраті як і з подальших околиць зі свого великого склепу, який отворив еще в р. 1908 у великім мурованім домі враз з приютом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кождий, хто заїде у його дім, знайде вигідну обслугу, як також зможе набути у склепі усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і інші цю одутка хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фіра до Прудентополя і кольній Іраті.

В. Кун і Син. Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій склеп при фабриці капелюшкових, купую всякі провукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho,
Guajuvira Paraná

ПЕРША І НАЙСТАРША ТОРГОВЛЯ В АНТОНІО ОЛІНТО

Теодора Шнира

посідає на складі все, що входить в т. з. Seccos e Molhados а іменно: різнородної якости полотна, фазенти і армаріньос, хустки, коци, капелюхи, касеміри, готові убраня, начиня кухоні, рільничі знаряди, всілякі обува так для муцін як для жіщнн, різні річі з римарських і ковальських виробів. Має також все на складі найліпшої марки, муку, каву, цукор, сіль, перець, нафту, сірники і преріжна всячина.

Ріжні напитки, почавши від таної, але міцної мов оковита, горівки, а скінчивши на дорогих винах. — Купую все і продаю все. — Ціни як найдешевші. Українці з А. Олінто пам'ятайте на клич: »Свій до свого!« Тому не оминайте свого котрий не раз з Вами ділив добре і эле і не в однім помагав.

Федір Шнайдер — в Портон —

подає до відома пп. Кольоністів, його

ФАБРИКА ОЛІУ

купує насіне лєну і конопель. як також прядиво льняне і конопельне. Одно кильо насіня є лєну платить 1 400 рейсів; насіне конопель по 500 рейсів. Прядиво чисте 1 кильо 1 300 і більше.

Пишть:

Theodor Schneider
Portão Paraná

Або через посередництво Григорія Тжедри — Портон.

Нікоровича, о. Сеневницького
Івана Чайки, а їх самих арештували й
щойно за викупом випустили на волю.
(Свідки І. С., І. Г.)

35. Повертаючих через **МАКОВУ** з
російського полону 200 жовнярів Укра-
їнців переведено до табору в Домбю, де
польські жовнярі обрабували їх, забира-
ючи їм самої готівки поперх 50.000
рублів. (Свідок Й. С.)

Реасумуючи це, що вище неведено
виходить, що Поляки намагаються зни-
щити у Галичині не лише куль-
турне, а й економічне життя, і так:
Польські війська вивертали або
вирабували українських селян і інте-
лігенції Східної Галичини, все, що не
далося перед їх рабівництвом укріпити; за
реквізиції нічого не платили; польські
цивільні влади даліше забирають і
реквірують: худобу, збіжжя і все, що селя-
не мають так, що винищені села стали
тепер хіба тереном царства для голодо-
вого тифу.

Українських селян женуть польські
жандарми примусово на робити до польсь-
ких дворів за нужденну платню або і
без платні, коли тимчасом власний ґрунт
селян остає необроблений.

(Далі буде).

**НАЙЛУЧШЕ ПИВО
ВИРОБЛЯЄ**

Cervejaria

„Cruzeiro“

Подаєсь до відома, що
купуєсь також ячмінь.

Curitiba — Paraná c. p. 180

Позір Україні оселі Прудентопільської!

Заким маєте гадку іти в процес, або до суду
то вступіть, та порадьтеся п. В. Лопатюка,
Всякі записи, розписи, рекременты, щоб они
були добрі, мусять бути добре зроблені. Зро-
бити може найлучше, лиш свій чоловік.
Тому ідіть, предложіть своєю українською
мовою, а п. Василь Лопатюк залагодить добре,
і тай гано.

Dr. ROMULO CARDILLO

Clinica medica e cirurgica

Лічить недуги мушин і женщин так внут-
рішні як і зовнішні. Приймає недужих від
8—11 год. рано і від 2—5 по полудні.

Мешкає при улиці Dr. Vicente Ma-
chado.

нитки до шиття, вишивана і ручних ро-
біт, зимові шалі, перфуми, перфумова-
не мило, скло, начинє кухонне, залізо,
машини до шиття, порох, шріт, фугети,
славна паста «фаворита», шнурівки,
книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На окладі завсїгди: хміль, олій до
фр. рб. свїчки стеаринові, а подостат-
ком муки найліпших марок, соли ме-
леної, грубої і рефінованої столової,
нафта, тютюн, риж, цукор, фарина ку-
курузяна і мандькова, фасоля, кава
палена і зернятами, чай з Індії.

Скуповую на більшу скалю герву і
інші продукта кольонійні.

Wasilio Waitovycz

Prudentopolis Paraná

BEVAM AS CERVEJAS

da

ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELE-
PHONE
454.

Atlantica

Luzitana

Curitiba — Porter

**ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА
ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул.
Ігвассу — Куритиба)???**

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбур-
го, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ:
Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Білиц, Вода Столова, Жонжі-
бре; ГАЗОВИ: з Цитрини, Абакаші, Ма-
лиц, Помаранч, Содова водз.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду
скількість ячменю і платимо найлучші
ціни! Роздаємо також насїне ячменю
за контрактом і продаємо вибране
насїне ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і
економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у
Прудентополи в домі п. Козловського.

усе, що йому потрібне до ужитку до-
машнього і рільничого.

Купую герву-мате і інші щ одутка
хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фі-
ра до Прудентополя і кольнії Іраті.

Пишіть:

Theodor Schneider

Portão

Або через посередництво Григорія Т...
дри — Портон.

УКРАЇНЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого
склепу, який є завсїгди заосмотрений в ріжнородні фазенди, Seccos e Molhados,
заліза, начинє кухонне і прочі знаряди рільничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і інші продукта кольоніальні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCSZ

Iraty — Адреса телеграфічна „Kozak“ — Paraná

**Одинока українська фабрика цукорків
ІВАНА КУТНОГО**

CURITYBA — MARTINS AFFONSO № 6.

Виробляє ріжнородні цукорки ріжного смаку і зовнішної
форми.

Досі у Парані не було української фабрич цукорків а коли она
істнує від двох місяців спішіть з замовленнями. По цукорки пішіть і
голосітьєся до ІВАНА КУТНОГО в Куритибі.

CASA „DNISTER“

**НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП В УНІЙОВ ДА ВІКТОРІЯ,
ІВАНА КУЧМИ**

Маємо на складі ріжнородні товари, як: фазенда, армариньо — начинє,
кухонне, напитки краєві і заграничні, залізо і всякі продукта споживчі.
Також виконуємо кравецьку роботу після замовлень.

ЦНИ НАЙПРИСТУПНІЙШІ.

Українці! Попирайте завсїгди лиш своїх!

**CASA „DNISTER“
de João Kutchma**

Rua Visconde e Nacar — União da Victoria — Paraná.

Печатня оо. Василян в Прудентополи